

Handleiding voor een kwalitatief overleg tussen apotheker en huisarts

MAGISTRALE BEREIDINGEN

Huis voor Gezondheid
draagt ZORG in Brussel

rmb
réseau multidisciplinaire local.Bruxelles
regionaal multidisciplinaire netwerk.Brussel
RENCONTRE / OVERLEG

COLOFON

Titel: Handleiding voor een kwalitatief overleg tussen huisarts en apotheker

1e versie: november 2013

2e versie: mei 2015

3e versie: januari 2018

Auteurs:

Apr. Laure Geslin, Apothekersvereniging Brussel (UPB-AVB)

Dorien Pepermans en Ulrike Dragon, Huis voor Gezondheid (HvG)

Aline Godart, Réseau Multidisciplinaire Local Bruxelles (RML-B)

Revisoren:

Francoise Bottriaux - Phn. Paul Coolen - Dr. Lawrence Cuvelier Phn. - Luc Defrance Phn. - Pascale Hardy - Dr. Vincent Janssens - Phn. Marcel Libert - Dr. Charles Lietaer - Dr. Véronique Morelle - Phn. Arnaud Nicolas - Dr. Michel Vanhalewyn - Dr. Els Van Hooste - Dr. Rita Vanobberghen - Phn. Etienne Wallon

Contact:

laure.geslin@upb-avb.be – www.upb-avb.be

dorien@huisvoorgezondheid.be - www.huisvoorgezondheid.be

agodart.rml@famgb.be – www.rmlb.be

Souhaitez-vous recevoir le contenu du guide en Français ?

Ce guide de concertation entre pharmaciens et médecins généralistes est disponible en français et néerlandais. Si vous souhaitez recevoir la version francophone, il suffit de nous contacter via :

· laure.geslin@upb-avb.be (pour les pharmaciens)

· agodart.rml@famgb.be (pour les médecins généralistes)

Een initiatief van:

INLEIDING

De samenwerking tussen huisarts en apotheker is essentieel om de kwaliteit en continuïteit van de zorg te verzekeren. Om dit te vergemakkelijken is overleg tussen zorgprofessionals uit eenzelfde regio onmisbaar.

Dit overleg zorgt ervoor dat de samenwerking efficiënt en doeltreffend blijft verlopen door het promoten van:

- Een sterke samenwerking tussen huisarts en apotheker
- Goede medisch-farmaceutische praktijken
- De kwaliteit van de voorschriften
- Correct, doeltreffend en veilig gebruik van medicatie

In dit kader hebben de Apothekersvereniging van Brussel, Huis voor Gezondheid en het Réseau Multidisciplinaire Local de Bruxelles thematische pakketten ter ondersteuning van het overleg ontwikkeld. Deze worden ter beschikking gesteld om de samenwerking aan te moedigen en te ondersteunen.

Elke pakket bestaat uit volgende onderdelen:

- Een informatieve nota die de methodologie uitlegt en u de mogelijkheid biedt om zelf het overleg praktisch te organiseren.
- Een handleiding met concrete handvaten om het overleg tot een goed einde te brengen en om het maken van eventuele afspraken te faciliteren. Elk thema is op dezelfde manier opgebouwd: een korte inleiding, suggestievragen die als basis kunnen dienen voor het overleg, elementen van de wetgeving en nuttige referenties.
- Een PowerPoint presentatie gebaseerd op de handleiding, die gebruikt kan worden voor de begeleiding van het lokaal overleg.
- Een evaluatiemethode

Oplijsting van de actueel beschikbare thema's:

- Bereikbaarheid/communicatie en het voorschrift (algemene afspraken, voorschrift op stofnaam en substitutie, E-voorschriften)
- Misbruik en verslaving
- Magistrale bereidingen
- Zorgtrajecten
- Wachtdienst

BEREIKBAARHEID EN COMMUNICATIE

INLEIDING

Tijdens het uitoefenen van de dagelijkse taak kan het belangrijk zijn om de apotheker/ huisarts rechtstreeks te bereiken. Hier rond afspraken maken bevordert een vlot contact en voorkomt dat het contact als storend wordt ervaren of dat er geen contact wordt genomen wanneer dit wel wenselijk is.

SUGGESTIEVRAGEN

- Wanneer en waar kunnen we elkaar bereiken?
- Op welke manier kunnen we elkaar bereiken (bv. telefoon, gsm, e-mail, fax, sms, eHealthbox...)?
- Wat bij dringende vragen buiten de gewone uren, zoals tijdens de wachtdienst (bv. privénummer, gsm...)?
- Hoe verloopt momenteel de samenwerking?

CONTACTGEGEVENS HUISARTS

Naam en voornaam: .....

Adres: .....

.....

Riziv-nummer: .....

Tel. praktijk: .....

Fax: .....

Gsm: .....

Tel. dringende hulp: .....

E-mail: .....

Is geconventioneerd: ☐ Ja ☐ Gedeeltelijk ☐ Nee

Het beste moment om me te bereiken: .....

Werkt samen met de volgende huisarts(en): .....

.....

.....

.....

Algemeen telefoonnummer: .....

Algemeen e-mailadres: .....

Uren	Ma	Di	Woe	Do	Vrij	Za
Voormiddag	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Namiddag	.....	.....	.....	.....	.....	.....

CONTACTGEGEVENS APOTHEKER

Naam en voornaam: .....

APB-nummer: .....

Naam apotheek: .....

Adres: .....

.....

☐ Is titularis van de apotheek   ☐ Is eigenaar van de apotheek

Tel.: .....

Tel. dringende hulp: .....

E-mail: .....

Fax: .....

Het beste moment om me te bereiken: .....

Andere werknemers in de apotheek:

• Naam: .....

Functie: .....

• Naam: .....

Functie: .....

• Naam: .....

Functie: .....

• Naam: .....

Functie: .....

Openingsuren	Ma	Di	Woe	Do	Vrij	Za
Voormiddag	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Namiddag	.....	.....	.....	.....	.....	.....

[illegible]

MAGISTRALE BEREIDINGEN

INLEIDING

Magistrale bereidingen hebben nog steeds een meerwaarde, ondanks de massale groei van farmaceutische specialiteiten. Het voordeel van magistrale bereidingen is dat ze de mogelijkheid bieden om de medicatie aan te passen aan de toestand van de patiënt. Wanneer verschillende medicatie wordt gecombineerd, kan het aantal dagelijks in te nemen geneesmiddelen worden verminderd, wat mogelijk bijdraagt tot een betere therapietrouw van de gepolymediceerde patiënt. In bepaalde gevallen is er zelfs geen andere therapeutische mogelijkheid dan een magistrale bereiding. Hier rond kennis uitwisselen kan het voorschrijven en bereiden/afleveren van magistrale bereidingen alleen maar ten goede komen.

SUGGESTIEVRAGEN

- Hoe staan we tegenover magistrale bereidingen? Welke voor- en nadelen ervaren we bij magistrale bereidingen?
- Hoe verloopt het bereiden in de apotheek en op welke manier worden de traceerbaarheid en de kwaliteit verzekerd?
- Zijn we vertrouwd met de formules van het TMF (Therapeutisch Magistraal Formularium)?
- Welke problemen ondervind ik als huisarts m.b.t. het voorschrijven van magistrale bereidingen? Hoe kunnen we dit verhinderen?
- Welke problemen ondervind ik als apotheker bij het maken en afleveren van magistrale bereidingen? Hoe kunnen we dit verhinderen?
- Hoe kunnen we samenwerken om het voorschrift aan te passen zodat de patiënt een terugbetaling kan genieten?
- Zijn er bepaalde formules die we kunnen uitwisselen?

WETGEVING EN ACHTERGRONDINFORMATIE

MEERWAARDE VAN MAGISTRALE BEREIDINGEN

- Flexibiliteit in de keuze van dosering, galenische vorm en/of voor te schrijven hoeveelheid
- Nuttige, afgeschafte of niet-beschikbare specialiteiten vervangen
- Mogelijke en gerechtvaardigde associaties
- Psychologisch en relationeel voordeel
- Socio-economisch voordeel
- Betere opvolging van de behandeling van de patiënt
- Betere controle van de automedicatie

KWALITEIT VAN MAGISTRALE BEREIDINGEN

- De kwaliteit van de gebruikte grondstoffen wordt gewaarborgd door een autorisatienummer of een analysecertificaat van een erkend laboratorium. De gebruikte grondstoffen beantwoorden aan de normen van de vigerende Farmacopee.
- Elke grondstof wordt geïnventariseerd in de officina volgens aankomstdatum om de traceerbaarheid te waarborgen.
- De apotheker houdt procedures en protocollen bij in een Kwaliteitshandboek en maakt gebruik van weegfiches om de traceerbaarheid en kwaliteit van bereidingen te garanderen, geheel volgens de richtlijnen van de GGOP (Gids voor Goede Officinale Farmaceutische Praktijken).
- De gebruikte weegschalen worden regelmatig gekalibreerd, met ijkgewichten nagekeken en geijkt.
- De apotheker beschikt over moderne apparatuur die ertoe bijdraagt een magistrale bereiding van goede kwaliteit af te leveren.

THERAPEUTISCH MAGISTRAAL FORMULARIUM (TMF)

Het Therapeutisch Magistraal Formularium (TMF) is een referentiewerk van magistrale bereidingen dat werd opgesteld door de bevoegde subcommissie van de Belgische Farmacopeecommissie en uitgegeven door het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG). De bereidingen werden gekozen in functie van hun therapeutische doeltreffendheid en socio-economisch voordeel. Vervolgens werden ze

gevalideerd wat betreft samenstelling, gehaltebepalingsmethode en, indien noodzakelijk, stabiliteit. Het Therapeutisch Magistraal Formularium moet verplicht in elke apotheek aanwezig zijn in toepassing van het Koninklijk Besluit van 21 januari 2009 houdende onderrichtingen voor de apothekers. De eerste twee edities van het TMF zijn verschenen in 2003 en 2010, telkens in een versie voor apothekers en een versie voor artsen, in de vorm van een ringmap, boekje of CD-ROM.

Om het formularium om te vormen tot een gebruiksvriendelijk hulpmiddel is de derde uitgave van het TMF beschikbaar in één enkele onlineversie www.tmf-ftm.be.

Dankzij functies zoals de geavanceerde zoekfuncties of de kruisfilters kan de nieuwe versie van het TMF in één oogopslag worden doorbladerd. De onlineversie laat ook toe om kleine aanpassingen in de inhoud van het TMF door te voeren zonder het volledige werk opnieuw te moeten uitgeven. Bij elke aanpassing geeft de website de wijzigingen weer die in de teksten zijn aangebracht.

Voor inlichtingen: ftm-tmf@afmps.be

De formules zijn eveneens beschikbaar op www.mfk.be.

MAG DE APOTHEKER EEN MAGISTRALE BEREIDING WEIGEREN UIT TE VOEREN?

De uitvoering van magistrale bereidingen behoort tot de verplichtingen van de apotheker in het kader van zijn bijdrage tot de Volksgezondheid.

Hij mag er slechts van afzien indien:

- er medische, wetenschappelijke redenen zijn;
- de bereiding niet beantwoordt aan de wetgeving;
- de apotheker niet over de gepaste technische uitrusting beschikt.

In dat geval overlegt de apotheker met de voorschrijver en stelt hij hem een alternatief voor. De weigering is gemotiveerd en gedocumenteerd (bv. hogere dosissen dan de toegelaten maximale dosissen, farmacologische onverenigbaarheden, ongebruikelijke gebruiksvoorwaarden, of indicaties die niet onderbouwd zijn door klinische studies en/of niet gevalideerd zijn door de autoriteiten bij het in de handel brengen...).

De apotheker die niet beschikt over de nodige installatie en uitrusting om een magistrale bereiding te realiseren, kan om de kwaliteit te garanderen, bepaalde bereidingen uitbesteden (limitatieve lijst hernomen in de wetgeving).

VERKORT VOORSCHRIJVEN MAGISTRALE BEREIDINGEN

1. Voorgeschreven via een vroeger toegekend bereidingsnummer (=repetendum)

Sinds 1 juli 2015 worden de magistrale bereidingen die zijn voorgeschreven op basis van het bereidingsnummer (=repetendum) niet meer vergoed.

2. Voorgeschreven met de conventionele naam van de formule

Het voorschrijven van bereidingen onder verkorte vorm (met vermelding van de titel van het naslagwerk), blijft vergoedbaar indien het gaat om terugbetaalbare bereidingen die vermeld zijn in:

- hetzij de geldende uitgaven van de Belgische en Europese Farmacopee en het TMF. In dit geval volstaat de titel. De geldende uitgaven van de Belgische en Europese formularia en farmacopees zijn: EF8, BF6, TMF.
- hetzij het Nationaal Formularium (NF4, NF5, NF6), MFS(-D) en/of PMF, enz... Deze bereidingen zijn vergoed op voorwaarde dat de voorschrijver het naslagwerk vermeldt dat de voorgeschreven formule bevat en de apotheker de volledige gedetailleerde formule (kwalitatief en kwantitatief) heeft vermeld op de keerzijde van het voorschrift en deze heeft tegengetekend.

TERUGBETALING MAGISTRALE BEREIDINGEN

1. Opdat een magistrale bereiding vergoedbaar zou zijn, mag deze enkel bestanddelen bevatten die voorkomen in de positieve lijsten.

De positieve lijsten worden verdeeld in zes hoofdstukken of lijsten:

- L1 = chemische actieve grondstoffen
- L2 = fytotherapeutische actieve bestanddelen
- L3 = geregistreerde geprefabriceerde preparaten
- L4 = producten waarvan de vergoedbaarheid afhangt van een attest/vermelding
- L5 = excipientia en adjuvantia (hulpstoffen)
- L6 = verbandstoffen

De website van het RIZIV biedt de laatste geüpdatete versie van deze 6 hoofdstukken aan www.riziv.be: *Thema's> Gezondheidszorg: kost en terugbetaling> Prestaties die uw ziekenfonds terugbetaalt> Geneesmiddelen> Geneesmiddel terugbetalen> Magistrale bereidingen*

2. Opdat een magistrale bereiding vergoedbaar zou zijn, moet de bereiding minstens één bestanddeel bevatten uit lijst 1, 2, 3 of 4, m.a.w. minstens één actief bestanddeel.

Een bereiding die enkel bestaat uit lijst 5-producten is niet vergoedbaar, behalve wanneer het gaat om een vaste dermatologische bereiding in de vorm van een crème, gel, zalf of pasta en er minstens twee producten uit lijst 5 gemengd worden. Eén lijst 5-product afzonderlijk wordt dus nooit terugbetaald.

Voorbeelden :

- R/ Vaseline
dt 100gr ..... niet terugbetaald
- R/ Vloeibare paraffine 7g
Witte vaseline ad 30g ..... terugbetaald

3. Opdat een magistrale bereiding vergoedbaar zou zijn, moet er ook rekening gehouden worden met bepaalde beperkingen:

- beperkingen in de hoeveelheid per voorschrift (aantal toegestane modules), bv. maximum 6 modules van 10 gelulen per voorschrift
- beperkingen in verband met de producten zelf (bv. erythromycine: maximum 5 gram per module en maximum 2 modules)

4. Een magistrale bereiding waarin een specialiteit verwerkt wordt, is terugbetaald indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- De specialiteit is terugbetaald
- Alle overige bestanddelen van de magistrale bereiding zijn terugbetaald
- Het actief bestanddeel van de specialiteit bestaat niet als terugbetaalde grondstof
- De toedieningsweg wordt niet gewijzigd (uitz. oftalmologische bereidingen)
- De voorgeschreven eenheidsdosis bestaat niet onder vorm van terugbetaalde of niet-terugbetaalde specialiteit (uitz. oftalmologische bereidingen, dermatologische bereidingen voor uitwendig gebruik onder vorm van crème, gel, zalf of pasta)
- De verwerking is noodzakelijk omdat het gaat om een vorm die niet kan toegediend worden in de voorgeschreven dosis
- De specialiteit is geen vorm met vertraagde afgifte of een vorm die niet

geschikt is voor verwerking (EC, Enteric, MC, LA, CR, Retard, Slow, Durette, Chrono, PL, Diffucaps, pellets...)

Volgens deze reglementering kunnen de magistrale bereidingen met verwerking van de volgende specialiteiten in geen geval terugbetaald worden:

- Furadantine MC®
- Cymbalta®
- Efexor Exell®
- Inderal Retard®
- Tegretol CR®
- Redomex Diffucaps®

PRIJS VAN MAGISTRALE BEREIDINGEN

De prijs van een magistrale bereiding wordt bepaald door een aantal componenten:

- Het honorarium
- De prijs van de grondstoffen
- De eventuele prijs van de verwerkte specialiteiten
- De toebehoren (= recipiënten en hulpstoffen)

De patiënt betaalt de totale prijs of het remgeld (indien de bereiding terugbetaald is) plus de verpakking.

Voor het RIZIV bestaan er officiële honoraria en prijzen van grondstoffen (raadpleegbaar via www.riziv.be). Het zijn deze prijzen die moeten gebruikt worden indien er terugbetaling van toepassing is. Wanneer er geen sprake is van terugbetaling, kan de apotheker de prijzen (honoraria plus grondstoffen, verpakkingen...) vrij bepalen.

BRONNEN

- Therapeutisch Magistraal Formularium 2^e editie, 2010
- www.mfk.be
- www.upb-avb.be - Dossier “magistrale bereidingen”
- Gids voor de Goede Officinale Farmaceutische Praktijken (GGOFP)
- KB van 21.01.2009 houdende onderrichtingen voor apothekers
- KB van 12.10.2004 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen tegemoetkomt in de kosten van de magistrale bereidingen en daarmee gelijkgestelde producten

NOTITIES

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....